

Ярослав Врхліцький.

„Громадянин Христос”

Мов львиця революція світом бігла
 Поміж руїни і дими,
 Кругом лунали марселєзи співи,
 За нею злочини ішли.
 І скільки бажань, скільки мрій зродила
 У жірондистів гарних снах,
 Та з всіх тих снів по собі залишила
 Пожарища й кровавий жах.
 І не один витав її в надії
 Й любовю щирою зустрів,
 Палали радістю серця всі молодії,
 Старий учений теж радів,
 За океану оплески летіли,
 В ній бачили людства зорю,
 Сотні чарок їй «Славу» задзвеніли,
 Й богиню вибрану свою
 Хотіли вести по всіх землях світу
 В добра зі злом останній бій,
 Що мав привести рай на всьому світі,
 Любов, братерство всім. —
 Та марселєзи пісня ще не втихла,
 Як рев став з пісні про любов,
 Земля, не до любовних сліз привикла,
 Знов смокче людську кров.

*

Мов львиця революція світом бігла,
 Кругом лиш згарища самі.
 До ратуша прийшов між радних міста
 Старий Паріні, знаний всім.
 На сильних грудях в нього трикольора,
 Дививсь поважно в очі всім,
 З блідим обличчям, але в яснім оці
 Ще молоді вогні.
 З давним огнем, що ним юрбу спянілу
 Сатиною він сік,
 Коли ганив її пусті забави
 І дикі пристрасти сліпі,
 З палким огнем, що ним горів він здавна,
 Складаючи безсмертний „День“,
 Що над його останніми рядками
 Хиливсь тепер ще, — все кріпкий
 Він сміло станув поміж крикунами.

О, грізно-дивна близькість їх!
 — Свободі слава! — На ляmpi з панами!
 — Повісиль шляхтичів усіх!
 Спокійно серед крикунів навали,
 Мов серед бурі він стояв.
 — Нехай живе свобода! — залунало.
 „Нехай живе! — та без убийств!“

*

І стихли крики, стихли всі розмови.
 Паріні глянув в кут:
 Там над столом, де все був хрест Христовий,
 Найшов пугу стіну.
 Закрились з болу очі його смілі,
 Уста жалем дріжать:
 „Де громадянина Христа ви діли?
 Чому Його нема?“

*

„Де громадянина Христа ви діли?
 Для нас Він був і є мета!
 Він та лоза, де ви лиш листя гниле,
 Він джерело життя.
 Він перший рівности й братерства слово.
 І справедливність нам приніс,
 Він перший знищив каст давні окупи,
 Він влив любов в серця людські.
 Він перший, що його пробиті руці
 Несли у п'їтьму смолоскипи
 Правдивої, святої революції,
 Він вчитель всіх нас, учнів злих. —
 Де громадянина Христа ви діли?
 Він світлом був, — ви тїнь,
 Він не лякав світ свистом шабель острих.
 Ні жахом гільотин.
 Він не хотів всю кривду кровю мстити
 Й глядів вперед, в майбутні дні;
 Що вмерло—вмерло, він життя учитель,
 Про засів дбав для дальших жнив.
 Я знаю, ви найшли нестерпний насміх
 У лагідних його очах,
 І тут, де злість гніздиться й кровожадність.
 Для нього місця вже нема!
 Він докором всій вашій революції,
 Обидою для всіх катів!
 О, соромом палитиме ще внуків
 Цей вчинок вільних їх дідів.
 Від стиду мусіли б ви червоніти

Перед лицем Христа;
Тому Христос зі залі мусів вийти
У царство зір назад.
Між зорями хай в царстві своїм чистім
Панує там, відкіль прийшов!
Де громадянина Христа ви діли?
Ах знаю, тут вам заваджав!“

*

Ціле століття виром пролетіло
Й нові кайдани принесло,
Хоч вічним миром все людство манило,
Вкінці нічого не дало.
Століття наше! Гордо ти пустилось
В свій тріюмфальний лет,
Як деспотично й твердо закінчилось
Шукання нових мет!
Братерство, рівність всіх і воля й згода —
Це вже пусті слова.
Коли новий салдат стоптав свободу
З кличем свободи на устах
І п'яний диким самолюбством нині
Столітні людські греблі рве
Й цинічно насміхається з руїни:
„За мною хай собі потопа йде!“

*

Парині! Глянь! Із сотні ран Христових
Знов річками спливає кров;
Сильне та хворе, спрагнене обнови
Людство у п'їтмі блудить знов.

З чеської мови переклав

К. Чехович.

Курдидик Анатоль.

Зачаровані дзвіниці.

(Записник).

Понеділок: Вони вчора забрали їх. Прилетіли як круки.
У кожного кріс набагнетний, а обличчя — хіба можна сказати, яке
обличчя в того, що відбирає людині Найвище, Найдорожче і ду-
має нагаєм погасити тугу за Ним?..